Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

- Wydział Instrumentalny

SYLABUS DO PLANÓW STUDIÓW
OBOWIĄZUJĄCYCH OD 2026/2027 ROKU I PÓŹNIEJ

NAZWA PRZEDMIOTU	**INSTRUMENT GŁÓWNY - FAGOT**
KIERUNEK	instrumentalistyka
SPECJALNOŚĆ	gra na instrumencie
SPECJALIZACJA	fagot
POZIOM STUDIÓW	studia II stopnia

OSOBY PROWADZĄCE PRZEDMIOT:

dr M. Pachowicz, mgr Ewa Naczk-Jankowska

ZAŁOŻENIA, CELE ORAZ CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU:

Obowiązkowy przedmiot specjalistyczny. Wykłady prowadzone są stacjonarnie.

Założeniem dydaktycznym przedmiotu głównego (fagot), jest dążenie do wyposażenia studenta w pogłębione i udoskonalone kompetencje dotyczące praktycznych umiejętności wykonawczych w połączeniu z wiedzą fachową i ogólnomuzyczną.

Kompetencje te dotyczą:

- umiejętności umożliwiających poprawną grę na instrumencie (solo, w zespołach kameralnych i w orkiestrze) na poziomie odpowiadającym ukończeniu studiów muzycznych II stopnia oraz zdanie egzaminu dyplomowego, z możliwością kontynuacji kształcenia w szkole doktorskiej lub na studiach podyplomowych,
- rozwijanie wrażliwości muzycznej studenta i umiejętności dokonania prawidłowej samooceny związanej z grą na fagocie;
- wskazanie metod pracy służących samodzielnemu rozwiązywaniu problemów wykonawczych i interpretacyjnych, występujących w literaturze fagotowej o stopniu trudności odpowiadającemu studiom II stopnia,
- przygotowanie do samodzielnej prace w charakterze muzyka zawodowego o szerokiej perspektywie specjalizacji (solista, kameralista, muzyk orkiestrowy).

WYMAGANIA WSTĘPNE I DODATKOWE:

Zajęcia mogą być prowadzone tylko z osobami przyjętymi na studia II stopnia w Akademii Muzycznej w Gdańsku w danej specjalności.
Przyjęcie na studia odbywa się na podstawie przedstawienia dyplomu licencjata oraz punktacji uzyskanej podczas konkursowego egzaminu wstępnego przeprowadzanego w siedzibie Uczelni.
Tryb przeprowadzania rekrutacji, wymagania na egzamin wstępny (m.in. obowiązkowe

komponenty i stopnień trudności programu) oraz zasady oceniania go, publikowane są w Informatorze na dany rok akademicki.

ZALECANE FAKULTATYWNE KOMPONENTY PRZEDMIOTU:

- Uczestnictwo w życiu muzycznym Uczelni i poza nią – także poza Polską (poprzez udział czynny i bierny w koncertach okolicznościowych, organizowanych przez studentów itp.);
- Uczestnictwo w kursach i warsztatach dedykowanych stosownie do specjalności organizowanych w Uczelni i poza nią (także zagranicznych);
- Uczestnictwo w konkursach i audycjach, egzaminach do orkiestr, wyjazdy na staże i praktyki w kraju i poza nim;
- Rozwój ogólnokulturalny poprzez uczęszczanie do muzeów, galerii, teatrów i innych instytucji kultury;
- Wspieranie lokalnego środowiska muzycznego poprzez współorganizację wydarzeń, wolontariat itp.
- Samodzielne poszukiwanie materiałów nutowych, nagraniowych, naukowych dotyczących repertuaru dla swojej specjalności w dostępnych w Bibliotece Uczelni oraz mediach elektronicznych (platformy streamingowe, źródła internetowe itp.).

BIBLIOGRAFIA PODSTAWOWA:

Materiały nutowe i nagrania programu wybranego do realizacji w danym semestrze przez pedagoga prowadzącego. Literatura dotycząca twórców i genezy opracowywanych w danym semestrze utworów.

BIBLIOGRAFIA UZUPEŁNIAJĄCA:

- A. Adamczyk: *Brytyjska współczesna muzyka fagotowa i jej wpływ na wszechstronny rozwój instrumentalisty*, Akademia Muzyczna w Poznaniu, 2016.
- M. Barański: *Sonata na fagot: analogie i konteksty w pojmowaniu zagadnień formalnych i stylistycznych na przykładzie wybranych dzieł kolejnych epok od baroku do XX wieku*, Akademia Muzyczna w Katowicach, 2010.
- B. Bartelozzi: *Nowe brzmienia instrumentów dętych drewnianych*, [w:] *Res Facta 8*, PWM, Kraków 1977.
- U. Bissinger-Ćwierz, A.A. Nogaj (red.): *Strategie Radzenia sobie z tremą w kształceniu muzycznym oraz w zawodzie muzyka*, Engram, Warszawa 2018.
- P. L. Graff: *Check-up. 20 ćwiczeń podstawowych dla flecistów*, PWM, Kraków 1998.
- J. Kaleńska-Rodzaj: *Psychologia tremy*, PWN, Warszawa 2021.
- J.B. Kopp: *The Bassoon*, Yale University Press, New Haeven 2012.
- R. Kuźniak: *Joseph Willibald Michl: Koncert na fagot i orkiestrę*, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olszyn 2011.
- A. Nowak: *Współczesny koncert polski: przemiany gatunku*, Akademia Muzyczna w Bydgoszczy, 1997.
- K. Nowak: *Oddech jako podstawowy element w procesie kształtowania dźwięku,* [w:] *Instrumenty dęte drewniane: historia – praktyka – dydaktyka*, Akademia Muzyczna w Gdańsku, 2022.
- W. Orawiec: *Istota prawidłowego oddychania podczas gry na fagocie,* [w:] *Oddychanie w śpiewie i w grze na instrumentach dętych*, PWSM w Gdańsku, 1980.

- M. Pachowicz: *Twórczość Henri'ego Dutilleux na instrumenty dęte drewniane jako wyraz poszukiwania własnego stylu*, [w:] *Instrumenty dęte drewniane: historia – praktyka – dydaktyka*, Akademia Muzyczna w Gdańsku, 2022.
- C. Sachs: *Historia instrumentów muzycznych*, PWN, Kraków 1989.
- A. Sadowski: *Perfekcjonizm i trema u muzyków różnych specjalności*, Płocki Instytut Wydawniczy, Płock 2020.
- W. Szalonek: *O niewykorzystanych możliwościach sonorystycznych instrumentów dętych drewnianych*, [w:] *Res Facta 7*, PWM, Kraków 1973.
- W. Turek: *Fagot w duecie instrumentalnym: historia i specyfika gatunku*, Akademia Muzyczna w Krakowie, 2008.
- B. Vogel: *Na tropie fagotu: z notatnika badacza*, [w:] *Muzyka wobec tradycji*, Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2004.
- K. Walker: *Spirited Wind Playing*, Indiana Univeristy Press, Bloomington 2016.

EFEKTY UCZENIA SIĘ – WIEDZA:

Absolwent kursu:

- posiada szczegółową wiedzę dotyczącą repertuaru swojej specjalności oraz posiada wiedzę dotyczącą związanego z nią piśmiennictwa (K7_W02),
- posiada pogłębioną wiedze dotyczącą budowy swojego instrumentu oraz jego strojenia, konserwacji i doraźnego dokonywania podstawowych napraw we własnym zakresie (K7_W12)
- posiada wiedzę dotyczącą swobodnego korzystania z różnorodnych mediów (książki, nagrania, materiały nutowe, Internet, nagrania archiwalne itp.) oraz umiejętność samodzielnego poszerzania i rozwijania wiedzy dotyczącej swojej specjalności (K7_W06).

EFEKTY UCZENIA SIĘ – UMIEJĘTNOŚCI:

Absolwent kursu:

- posiada wysoko rozwiniętą osobowość artystyczną umożliwiającą tworzenie, realizowanie i wyrażanie własnych koncepcji artystycznych (K7_U01),
- samodzielnie interpretuje i wykonuje utwory muzyczne w oparciu o własne twórcze motywacje i inspiracje na wysokim poziomie profesjonalizmu, zgodnie z wymaganiami stylistycznymi (K7_U02),
- podczas realizacji własnych koncepcji artystycznych wykazuje się umiejętnością świadomego zastosowania wiedzy dotyczącej elementów dzieła muzycznego i obowiązujących wzorców formalnych (K7_U03),
- na bazie doświadczeń związanych z studiami pierwszego stopnia potrafi wykazywać się umiejętnością budowania i pogłębiania obszernego repertuaru w zakresie swojej specjalności, z możliwością specjalizowania się w wybranym obszarze (K7_U04),
- na podstawie wiedzy o stylach muzycznych i związanych z nimi tradycjach wykonawczych wykazuje się umiejętnością konstruowania i wykonywania spójnych i właściwych z punktu widzenia sztuki wykonawczej programów (K7_U05),
- kontynuując i rozwijając umiejętności nabyte na studiach pierwszego stopnia, poprzez indywidualną pracę utrzymuje i poszerza swoje zdolności do tworzenia, realizowania i wyrażania własnych koncepcji artystycznych (K7_U08),
- posiada umiejętność szybkiego odczytania i opanowania pamięciowego utworów, ze świadomym zastosowaniem różnych typów pamięci muzycznej (K7_U09),

- posiada umiejętność dogłębnego rozumienia i kontrolowania struktur rytmicznych i metrorytmicznych oraz aspektów dotyczących aplikatury, smyczkowania, pedalizacji, frazowania, struktury harmonicznej itp. opracowywanych utworów (K7_U10),
- na bazie doświadczeń uzyskanych na studiach pierwszego stopnia wykazuje się umiejętnością świadomego stosowania technik pozwalających panować nad objawami stresu (K7_U13).

EFEKTY UCZENIA SIĘ - KOMPETENCJE SPOŁECZNE:

Absolwent kursu:
- jest w pełni kompetentnym i samodzielnym artystą, zdolnym do świadomego integrowania zdobytej wiedzy w obrębie specjalności oraz w ramach innych szeroko pojętych działań kulturotwórczych (K7_K01),
- posiada umiejętność krytycznej oceny własnych działań twórczych i artystycznych oraz umie poddać takiej ocenie inne przedsięwzięcia z zakresu kultury, sztuki i innych dziedzin działalności artystycznej (K7_K04),
- świadomie umie zaplanować swoją ścieżkę kariery zawodowej na podstawie zdobytych na studiach umiejętności i wiedzy, wykorzystując również wiedzę zdobytą w procesie ustawicznego samokształcenia (K7_K07).

semestr przedmiotu:	**I**	**semestr realizacji w toku studiów:**	I
wymiar godzin:	30	**ilość pkt. ECTS:**	9
rodzaj zajęć:	wykłady indywidualne	**sposób zaliczenia:**	egzamin

TREŚCI PROGRAMOWE WRAZ Z OPISEM EFEKTÓW UCZENIA SIĘ:

Treści programowe dotyczą:
- pogłębiania doskonalenia warsztatu technicznego w zakresie techniki manualnej i oddechowej,
- pogłębiania pracy nad jakością dźwięku i intonacji;
- pogłębiania pracy nad prawidłowym kształceniem artykulacji (w kontekście zwiększania świadomości kształtowania tego elementu dzieła muzycznego zależnie od potrzeb wykonawczych i interpretacyjnych; możliwe wprowadzenie zagadnień związanych z podwójnym staccato);
- pogłębiania umiejętności analizy prezentowanego dzieła z perspektywy wykonywanego utworu i jego interpretacji (konstrukcja napięć, budowa kulminacji, frazowanie, itp.),
- pogłębiania kształcenia umiejętności samodzielnej praca nad zadanymi utworami i indywidualnego przygotowania wskazanych kompozycji (etiudy, ćwiczenia, utwory z zakresu literatury fagotowej), samooceny i krytycznego spojrzenia na własne kreacje.

METODY DYDAKTYCZNE:

- wykład problemowy, w oparciu o prezentacje przygotowanego przez studenta programu,
- wspólne ćwiczenie pożądanych nawyków wykonawczych,
- Prezentacja pedagoga.

Pomoce dydaktyczne: spirometr, oddechowy worek anestezjologiczny, narzędzia do konserwacji instrumentu, nuty, nagrania itp.
Ważnym elementem jest współpraca z pianistą.

WARUNEK ZALICZENIA KURSU WRAZ Z METODAMI I KRYTERIAMI OCENIANIA:
Semestr kończy się egzaminem w obecności komisji. Przed przystąpieniem do egzaminu semestralnego konieczne jest uzyskanie zaliczenia wykładów w terminie do zakończenia zajęć dydaktycznych. Warunkiem uzyskania zaliczenia jest aktywne uczestnictwo w zajęciach oraz zaliczenie egzaminu technicznego przeprowadzanego w obecności komisji w terminie przed sesją egzaminacyjną. Na program egzaminu technicznego składają się: • losowane gamy i pasaże durowe i mollowe (w pełnej skali instrumentów, do 7 znaków przykluczowych), interwały (wskazane przez komisję), skala całotonowa, chromatyczna, pasaż zmniejszony od VII st., pasaż zwiększony; • 5 wybranych ze zrealizowanych 20 w semestrze etiud (o wyższym poziomie trudności, niż na studiach I stopnia), w tym jedna na pamięć (wedle wyboru studenta). Na program egzaminu semestralnego składają się: • koncert; • utwór cykliczny (sonata, suita, wariacje); • utwór dowolny (solo lub z fortepianem). Jeden utwór lub przynajmniej część formy cyklicznej lub koncertu należy wykonać z pamięci. Program powinien być zróżnicowany stylistycznie i być na wyższym stopniu trudności, niż na studiach I stopnia. Komisja może wskazać, które części/kompozycje student ma zaprezentować podczas egzaminu. Szczegółowy tryb przeprowadzania egzaminów i oceniania określa Regulamin Studiów I i II Stopnia Akademii Muzycznej w Gdańsku.

semestr przedmiotu:	**II**	**semestr realizacji w toku studiów:**	II
wymiar godzin:	30	**ilość pkt. ECTS:**	9
rodzaj zajęć:	wykłady indywidualne	**sposób zaliczenia:**	egzamin

TREŚCI PROGRAMOWE WRAZ Z OPISEM EFEKTÓW UCZENIA SIĘ:
Treści programowe są kontynuacją założeń z semestru I w wersji pogłębionej.
METODY DYDAKTYCZNE:
Jak w I semestrze.
WARUNEK ZALICZENIA KURSU WRAZ Z METODAMI I KRYTERIAMI OCENIANIA:
Semestr kończy się egzaminem w obecności komisji. Przed przystąpieniem do egzaminu semestralnego konieczne jest uzyskanie zaliczenia wykładów w terminie do zakończenia zajęć dydaktycznych. Warunkiem uzyskania zaliczenia jest aktywne uczestnictwo w zajęciach oraz

zaliczenie egzaminu technicznego przeprowadzanego w obecności komisji w terminie przed sesją egzaminacyjną.

Na program egzaminu technicznego składają się:
- losowane gamy i pasaże durowe i mollowe (w pełnej skali instrumentów, do 7 znaków przykluczowych), interwały (wskazane przez komisję), skala całotonowa, chromatyczna, pasaż zmniejszony od VII st., pasaż zwiększony;
- 5 wybranych ze zrealizowanych 20 w semestrze etiud (innych niż w poprzednim semestrze), w tym jedna na pamięć (wedle wyboru studenta).

Na program egzaminu semestralnego składają się:
- koncert;
- utwór cykliczny (sonata, suita, wariacje);
- utwór dowolny (solo lub z fortepianem).

Jeden utwór lub przynajmniej część formy cyklicznej lub koncertu należy wykonać z pamięci. Program powinien być zróżnicowany stylistycznie i być na wyższym stopniu trudności niż w poprzednim semestrze. Komisja może wskazać, które części/kompozycje student ma zaprezentować podczas egzaminu.

Szczegółowy tryb przeprowadzania egzaminów i oceniania określa Regulamin Studiów I i II Stopnia Akademii Muzycznej w Gdańsku.

semestr przedmiotu:	**III**	**semestr realizacji w toku studiów:**	III
wymiar godzin:	30	**ilość pkt. ECTS:**	14
rodzaj zajęć:	wykłady indywidualne	**sposób zaliczenia:**	egzamin

TREŚCI PROGRAMOWE WRAZ Z OPISEM EFEKTÓW UCZENIA SIĘ:

Do głównych treści programowych należy zaliczyć:
- wybór i przygotowanie programu do I recitalu dyplomowego,
- trening mentalny przed recitalem.

Na bazie wybranego programu następuję także praca nad zagadnieniami (treściami) zarysowanymi w poprzednich semestrach.

METODY DYDAKTYCZNE:

Jak w poprzednim semestrze.

WARUNEK ZALICZENIA KURSU WRAZ Z METODAMI I KRYTERIAMI OCENIANIA:

Semestr III kończy się wykonaniem w obecności komisji I recitalu dyplomowego, który jest jednocześnie egzaminem semestralnym i podlega tym samym prawom. Warunkiem dopuszczenia jest uzyskanie zaliczenia wykładów w terminie do zakończenia zajęć dydaktycznych.

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

Podstawowe komponenty programu I recitalu dyplomowego obejmują:
- Koncert;
- Utwór cykliczny (sonata, suita, wariacje);
- Utwór dowolny (z fortepianem lub solo).

Program recitalu powinien być nie krótszy niż 45 min. Recital może być wykonany z jedną przerwą nieprzekraczającą 10 min. Studentowi może towarzyszyć pianista lub zespół instrumentalny. Jeden utwór (najlepiej dowolny, ale może to być też część koncertu lub utworu cyklicznego) powinien być wykonany z pamięci (w przypadku niedopełniania tego wymagania – ocena ulega obniżeniu o jeden stopień). W trakcie recitalu może być powtórzy jeden utwór z repertuaru realizowanego podczas studiów I i II stopnia.

Szczegółowy tryb przeprowadzania egzaminów i oceniania określa Regulamin Studiów I i II Stopnia Akademii Muzycznej w Gdańsku.

semestr przedmiotu:	**IV**	**semestr realizacji w toku studiów:**	IV
wymiar godzin:	30	**ilość pkt. ECTS:**	14
rodzaj zajęć:	wykłady indywidualne	**sposób zaliczenia:**	egzamin dyplomowy

TREŚCI PROGRAMOWE WRAZ Z OPISEM EFEKTÓW UCZENIA SIĘ:

Do głównych treści programowych należy zaliczyć:
- wybór i przygotowanie programu do II recitalu dyplomowego,
- trening mentalny przed recitalem,
- przygotowanie do ewentualnego egzaminu na studia podyplomowe/doktoranckie (o ile student wyrazi taką wolę).

Na bazie wybranego programu następuję także praca nad zagadnieniami (treściami) zarysowanymi w poprzednich semestrach.

METODY DYDAKTYCZNE:

Jak w poprzednich semestrach

WARUNEK ZALICZENIA KURSU WRAZ Z METODAMI I KRYTERIAMI OCENIANIA:

Studia kończą się egzaminem dyplomowym, w skład którego wchodzą:
a) wykonanie dwu recitali dyplomowych (I recital – egzamin kończący semestr III, II recital – egzamin kończący semestr IV),
b) pisemna praca dyplomowa (magisterska) wraz z jej obroną.

Semestr IV kończy się II recitalem dyplomowym oraz obroną pracy. Warunki dopuszczenia oraz szczegółowy tryb przeprowadzania i oceniania egzaminu dyplomowego określa Regulamin Studiów I i II Stopnia Akademii Muzycznej w Gdańsku.

Akademia Muzyczna
im. Stanisława Moniuszki
w Gdańsku

Podstawowe komponenty programu II recitalu dyplomowego obejmują:

- koncert;
- utwór cykliczny (sonata, suita, wariacje);
- utwór dowolny (z fortepianem lub solo).

Program recitalu powinien być nie krótszy niż 45 min. Recital może być wykonany z jedną przerwą nieprzekraczającą 10 min. Studentowi może towarzyszyć pianista lub zespół instrumentalny. Jeden utwór (najlepiej dowolny, ale może to być też część koncertu lub utworu cyklicznego) powinien być wykonany z pamięci (w przypadku niedopełniania tego wymagania – ocena ulega obniżeniu o jeden stopień). W trakcie recitalu może być powtórzony jeden utwór z repertuaru realizowanego podczas studiów I i II stopnia, ale bez możliwości powtarzania utworów z I recitalu.